

A törzsről¹

Ben Copley a mai mainstream politika és művelői, vagyis a *törzs* leírására vállalkozik. Az Egyesült Királyság kapcsán egy új kifejezést vezet be a Nyugaton uralkodó politika leírására, amelyet *diverzitásrezsimm*nek nevez. Ez a rezsim napjaink uralkodó elitjének válasza a hiperpluralizmus problémájára: hogyan lehet uralni a végtelenül sokféle nézetű emberek tömegét, akik közt sem a konszenzus, sem valamilyen stabil többség kialakítására nincs esély.

A diverzitásrezsime a balliberális elit uralta világ megnevezése, amit korábban multikulturálisnak neveztek. Azé a világé, ahol a csoportidentitásnál semmi sem fontosabb. Pontosabban: némelyik csoport identitásánál. Ugyanis a csoportidentitás – állítólag – meghatározza az ember tudását, akár tudományról, akár erkölcsi kérdésekről legyen szó, ahogyan egykor az osztályhelyezetről mondták ugyanezt.

Az identitáscsoportok más csoportokkal szemben és azoktól elkülönülve léteznek. A társadalom ilyen csoportokra osztása harcoló csoportokat feltételez, amelyeket mások ellen lehet mozgósítani a nagy ügy, a „strukturális elnyomás” alóli közös felszabadulásért. Ezt nevezhetjük szívárványkoalíciónak is. Az identitás – mindegy, hogy beleszületik, maga alkotja meg, vagy szabadon csatlakozik a csoporthoz az egyén – dönti el, hogy valaki elnyomó vagy áldozat.

A *törzs* a diverzitásrezsime uraló balliberálisok elnevezése és egyben utalás a szociológiai jellemzőire. Az áldozatként elismert identitáscsoportokat használják arra, hogy a világ bajai miatti bűnbaknak kinevezett fehér heteró férfiak uralmát megtörjék. Miért jó ez a *törzs*nek? Egyrészt, a diverzitásrezsimeben a támogatás, az erkölcsi fölény az áldozatként elismert identitáscsoportoknak jár, és az őket felkaroló *törzs*nek, másrészt, ezek a csoportok segítenek változtatni a világon, amely változás a „kapitalista-patriarcha rezsimmek” nevezett nyugati társadalom lebontása. Eme „jótékony változások” miatt indokolt és szükséges a *törzs* uralma.

1 Ben Copley: *The Tribe. The Liberal-Left and the System of Diversity*. Imprint Academic, 2018.

Bármilyen, amit nem szeretünk a világban, szerintük ennek az elnyomó és megváltoztatandó kapitalista-patriarchális struktúrájának a következménye. A létező világ – úgymond – ellenséges az áldozatok miatt, és arra vár, hogy a törzs jótékony uralma átalakítsa. Az elnyomó rendszer kikerülhetetlen, kényszerítő, determinisztikus és mindenhol ott van – ezért ellene is mindenhol harcolni kell – az áldozat és az elnyomó csoportok életében.

Az áldozati csoportok felszabadítása, a társas viszonyok átalakítása feltételezi a nem kedves (elnyomónak tekintett) közösségek felbontását, mivel azok az előítéletek és az intolerancia hordozói. A stabil közösségek az újítás, változtatás, tehetség, szabadság, kreativitás ellenségei, ezért harcolni kell ellenük a morális és a technikai haladás érdekében; míg a támogatott identitáscsoportok – melyek csak statisztikailag és a retorikában létező identitásközösségek – mentesek a strukturális elnyomás áteredő bűnétől, így minden jó forrásai.

A törzs, a diverzitás adminisztrátorai legfőbb feladatuknak tartják, hogy újraosszák a hatalmat, befolyást az identitáscsoportok között. Az uralandó és átalakítandó ország – jelen esetben Nagy-Britannia – csúnya, rasszista ország. A törzset az legitimálja, hogy az identitáscsoportok között új viszonyokat hoz létre, és az elnyomottak, áldozatok kikerülnek a nyomorúságos helyzetükből. Ehhez azonban minden viszonyt ellenőrizniük kell, hogy átalakíthassák. (A törzs hiperliberális utópiájának leírása lásd Jeremy Cliffe: *Britain's Cosmopolitan Future*, 2015)

A törzsnek nevezett balliberális identitáscsoport az önképe szerint nem elnyomó. Tagjainak nincs rögzült identitása, és ezért helyes a nézete az identitásokról. Harcol a homofóbia, iszlamofóbia, szexizmus és rasszizmus ellen. A törzsnek, azaz a diverzitásrezsimnek az adminisztrátorai jellemzően nem tartoznak azokhoz az identitáscsoportokhoz – bőrszín, szexuális beállítottság vagy vallás –, amelyeket támogatnak, amelyek felszabadítására hivatkozva erkölcsi önbizalmat és politikai támogatást gyűjtenek. A törzset nem az identitása, hanem a tudása – ismeri az elnyomó struktúrákat, vagy képes felismerni, illetve leleplezni azokat – és a jó szándéka predesztinálja az ellenőrzés feladatára.

A diverzitásrezsim gyakorlata a permanens forradalom a létező társadalom ellen: a törzs létének értelme a folytonos változtatás, azért uralkodik, hogy a progressziót elősegítve a megfelelő változásokat elérje. Mivel a változtatásoknak sosem lehet vége, a törzs uralma sem érhet véget. Éles

elméje mindig új és újabb területeken fedezi fel az elnyomást, és kezd neki az emberiség felszabadításának.

A történelmi szerepe pedig abból adódik – hasonlóan a pozitivistákéhoz vagy a marxistákéhoz –, hogy ismeri a haladás szükségszerű irányát. Ennyiben a *törzs* – minden posztmodern eleme mellett – nagyon is modern, ugyanis a politikai uralmat egy kivételes tudással bíró csoporthoz rendeli. A *törzs* folytatja a progresszió gondolkodási hagyományát: önmagát és nézeteit a szükségszerű, feltartóztathatatlan és üdvös történelmi haladás képviselőjének, uralmát e haladás előmozdítójának tekinti, ahogyan Marx és mások tették a 18–19. század óta. Ezt a gondolkodást nevezi Popper historicizmusnak.

A *törzs* modern abban az értelemben, hogy a tudására hivatkozva igényli a hatalmat: e tudás a világ ismerete és értése. Annak értése, hogy milyen alapvető hatalmi-uralmi struktúrák léteznek, mely csoportok milyen másokat nyomnak el – függetlenül az egyedeik szándékaitól –, kiket kell e struktúrák/határok feltörésével felszabadítani. A *törzs* mozgósító képességének forrása az utópista vágy, miszerint található egy jól megragadható ok a világ bajainak magyarázatára, és ez felszámolható. Ez az ok most éppen a „strukturális diszkrimináció” képze, a marxista társadalomtudomány „strukturális elnyomás” fogalmának mai változata. Az ígért változtatás a (ország)határok, (nemi és társadalmi) korlátok lebontása, felszámolása, amivel összhangban a *törzs* szereti magát „nomádnak” láttatni. Olyan emberek csoportjának, akik sehová sem kötődnek, és ebből a sajátos és egyedülálló episztemológiai helyzetből fakadóan képesek az univerzális gondolkodásra, az emberiség egésze javának felismerésére.

Cobley liberálisnak nevezi a *törzset*, mert az olyan csoportokat és ügyeket támogat, amiket az elmúlt két évszázadban a liberálisok támogattak (feminizmus, homoszexuálisok ügye, bevándorlók stb.), és – folytatva a liberálisok két évszázados küzdelmét – a hagyományos értékek és életmód felszámolása a célja. És azért baloldali, mert az uralkodó jelszava, az egyenlőség mellett a progresszív világ átalakító retorikáját használja. Tehát a modern, előrelátó, fiatal, városi, technológiabirtokos *törzs* a szocializmushoz hasonlóan a jövőt az erkölcsi és technológiai fejlődés áldásos következményének látja.

A balliberális *törzset* a diverzitásrezsím működtetése, fenntartása élteti. Az ellenőrzéshez, az erények kikényszerítéséhez szükséges hatal-

mat a *demokráciában* elnyomottak felszabadítására hivatkozva igényli és kapja meg.

Mindenkit, aki a létező, az elnyomó viszonyok közepette jól érzi magát, támogat, de aki – ne adj’ Isten – ellenállna a felszabadításuknak, tehát a *törzs ellenőrző hatalmának*, azt valamilyen izmus (politikai érdeket szolgáló kijelentés, amit leleplezni kell, és nem vitatkozni vele) vagy valamilyen fóbia (terápiával kezelendő pszichológiai torzulás, amit kezelni kell és nem vitatkozni vele) nevében ítélik el.

A szerző szerint a *törzs* gondolkodása a legjobban a bevándorlás kapcsán ragadható meg. A diverzitásrezsim nem létezhetne a tömeges bevándorlás nélkül, aminek elősegítése szerintük egyszerre erkölcsös és gazdaságos. A bevándorlás és a bevándorlók az az *Ügy*, amely a *törzs* számára a legfontosabb, mivel a vallási és a szexuális kisebbség ügyére hivatkozva uralmi, átalakítási igényeket megfogalmazni és támogatókat is szerezni nem lehet.

A különféle nyelvű és vallású bevándorlócsoportok kezelésére – legalábbis a britek és más egykori gyarmatosítók esetében – kialakult technikák, eljárások és készségek vannak, amelyekkel a gyarmatok vallási értelemben és etnikailag, nyelvileg sokszínű világát kormányozták. A *törzs* – miközben a társadalom átalakításáról beszél – a gyarmatosítás során megtanult technikával, eljárásokkal próbálja kormányozni a világot. Egykor sokféle identitáscsoportot tudtak úgy kormányozni, hogy olyan hierarchiába szervezték őket, melynek csúcsán a *fehér európaiak* álltak. (Vö. D. Goodhart: *The British Dream*, 2013.) A gyarmatok felszabadulásával a birodalmi elit kozmopolita liberális lett – a toleranciát és nyitottságot kezdte hangsúlyozni –, és a megtanulta *light touch* technikával kormányozni az Európában kialakuló multikulti társadalmat, a globalizált világot. Önképe szerint csak ez a régi-új birodalmi elit – ma épp balliberális színezettel – tudja integrálni a sokféle identitáscsoportot, ahogyan egykor a gyarmatbirodalomban megtanulta. A demokratikus-moralizáló retorikával leöntött uralom láthatóan jóval népszerűbb a volt gyarmattartó országokban, mint azokban, amelyeknek nem voltak gyarmataik. Másrészt, az elnyomás új áldozatait találhatják meg a bevándorlóknak, hiszen a proletáriátus megszűnt, és az elnyomás korábbi lakmuspapírjai – zsidók, nők, homoszexuálisok – jelentős része a társadalom privilegizált részébe került. Így a reformerek és forradalmárok új csoportot találtak tevékenységük és világelutasító beállítottságuk igazolására. Harmadrészt,

a bevándorlók olcsó munkaereje megoldhatja a rosszul fizetett munkák problémáját az egészségügyben, a szociális ellátás és szolgáltatások terén a nyugati társadalmakban, és ezzel segítheti a politikai stabilitást és a gazdasági versenyképesség javítását.

A törzs liberális toleranciája szelektív: van, amit enged, és van, amit nem. Mivel minden rend valamilyen kirekesztésen alapul, a kérdés az, hogy ki rekeszt ki és kit. A diverzitásrezsím sem kivétel. Az általa támogatott identitáscsoportoknak nem kell liberálisnak lenniük, elég, ha támogatják a törzset a hatalom megtartásában.

Cobley szerint a törzs a következő áldozati és elnyomó identitáscsoportokra osztotta a társadalmat a jogi vagy osztálykategóriák szerint:

támogatott/védett	nem támogatott
nő	férfi
nem fehér	fehér
bevándorló	nem bevándorló
feketék és kisebbségi etnikumok	többségi etnikum
muzulmán	keresztény
homoszexuális	heteroszexuális
transznemű	ciszgender
fogyatékos	egészséges

Ma a konfliktusok legelevenebb formája nem a sztrájk vagy valamilyen munkásmegmozdulás – hiszen a munkásosztály megszűnt, vagy inkább jobbra szavaz Nyugat-Európában –, hanem a nyelvi háború (főleg az egyesült államokbeli egyetemi konfliktusokban), a *Kulturkampf*.

A nyelvi háború, az orwelli újbeszél terjedése roppant látványos a nyilvánosságban, és a lincselési hullámok mellett időnként parlamenti vagy bírói döntések is támogatják, mint például a „házasság” szó átértelmezését, ami az elmúlt pár évben mindenféle nemű ember kapcsolatára kiterjedt, ahol a törzs uralkodik.

E nyelvi háború része nem pusztán új fogalmak elterjesztése, régiak átértelmezése, hanem – a még létező, de gyengülő erkölcsi relativizmussal – az uralkodó törzs erkölcsi abszolutizmusának a támogatása. Aki szembeáll velük, az a páriává válást kockáztatja (de a szó eredeti értelmében, és nem ahogyan azt Arendt nyomán morálisan és episztemológiailag felértékeltek). A legkevesebb, amit kaphat, hogy reakciónak, előítéletesnek, dogmatikusnak, önérdelvezéreltnek, rasszistának, homofóbnak, isz-

lamofóbnak, szexistának, és – ó borzalom! – esszencialistának nevezik. Azt persze már nem tudjuk, hogy miért rosszak, hiszen nem az áteredő bűn vagy a magántulajdon rontja meg őket. Annak megítélése változik ugyanis, hogy e bűnök strukturális bűnök-e (szándékolatlanok-e) vagy e gonoszok tudatos művei.

Ezzel szemben a jó ügy képviselőinek jellemzői az igazságos, egyenlő, toleráns, liberális, szabad, nyitott, befogadó, haladó, és így tovább. Ám e kifejezéseket is helyesen kell értelmezni. Például a tolerancia és a befogadás nem terjed ki mindenkire, csak a *törzs* által támogatandónak ítélt identitáscsoportokra. Hasonlóképpen, nem minden előítélet, megkülönböztetés, dogmatizmus vagy gyűlölet rossz. E beállítottságokat az teszi rosszá, hogy valakik ellen irányulnak. A támogatott identitáscsoportok előítéletei, gyűlölete jó és helyes, amennyiben a *törzs* és a diverzitásrezsím ellenfelei ellen irányul. Ahogyan a diverzitás is elsősorban a nem fehérekre és a szexuális másságokra vonatkozik.

Leo Strauss és utána a jobboldal évtizedekig a baloldal és a liberálisok erkölcsi relativizmusára panaszkodott, amely aláás értékeket, viszonyokat, intézményeket. Az elmúlt években a posztmodern politikai aktivizmus elterjedése az abszolutista morált hozta vissza. Ennek a politikai és egyéni haszna nyilvánvaló: önbizalmat, a fölény érzetét adja, és igényt a különleges figyelemre, elbánásra egy olyan világban, ahol egyének és csoportok már inkább a szűkös figyelemért versengenek, és kevésbé az anyagi javakért. Így aztán csoportokat képeznek – emiatt vonzódnak az emberek a *safe space*-ekhez, a buborékokhoz –, ahol folyamatos megerősítésre találnak.

E nyelvi küzdelmek, újítások, átértelmezések, elhallgatások azt mutatják, hogy – szemben a saját önképével és a magáról terjesztett képpel – a liberalizmus nem metaerkölcs vagy metaideológia, amely csupán megalkotja a játékteret minden szereplő szabad versenyéhez. A balliberális politika, mint minden rend, szükségszerűen szelektív: kiostálja azokat, akik a renden belül vannak, és közülük is a privilegizáltakat, és velük szemben nevezi meg azokat, akik a rezsimmel szemben, azon kívül állnak. Az elmúlt években központi témává vált bevándorlás átértelmezte, megfordította a képet: a kívül lévő bevándorlók a progresszív politika tárgyai és támogatói, míg a kapukon belül találhatóak a bevándorlásellenes barbárok. A már fél évezredes képzetet folytatva, a barbárok nem a kapuk előtt, hanem azokon belül vannak, és velük szemben kell a törzsnek a ren-

det fenntartania a nyelvpolitikai szelekcióval is. (És ha szükséges, állami és egyéb kényszerekkel is.) A nyelvi küzdelmeket az a hiedelem indította el, miszerint a valóság az, amilyennek látjuk a képzeletünk révén. Így átnevezésekkel megoldható a valóság problémája. A törzs azt is tudja, hogy ez csak korlátozottan lehetséges, ezért azokat a valóságelemeket, amelyek nem illeszkednek a diverzitásrezsimébe, elhallgatja vagy elhallgattatja.

Bár a törzs a kormányzás régi-új módját igyekszik gyakorolni, de a nemzetállammal történő szakítás állandósítja a legitimációs gondjait. A konfliktusok fenntartásával, újabb és újabb identitáscsoportok szivárványkoalíciójával fenntartható még a hatalom más csoportokkal szemben, de mivel a törzs elszakadt etnikailag is, a szociális és földrajzi térben is a kormányzottaktól, meggyengítette a kormányzók és kormányzottak kölcsönös felelősségét. Ez ma talán legélesebben egy másik volt gyarmatosító országban, Franciaországban látható. (Vö. Marcel Gauchet: *A francia balsorsról*, 2021; Michel Geoffroy: *La super-classe mondiale contre les peuples*, 2018.)